

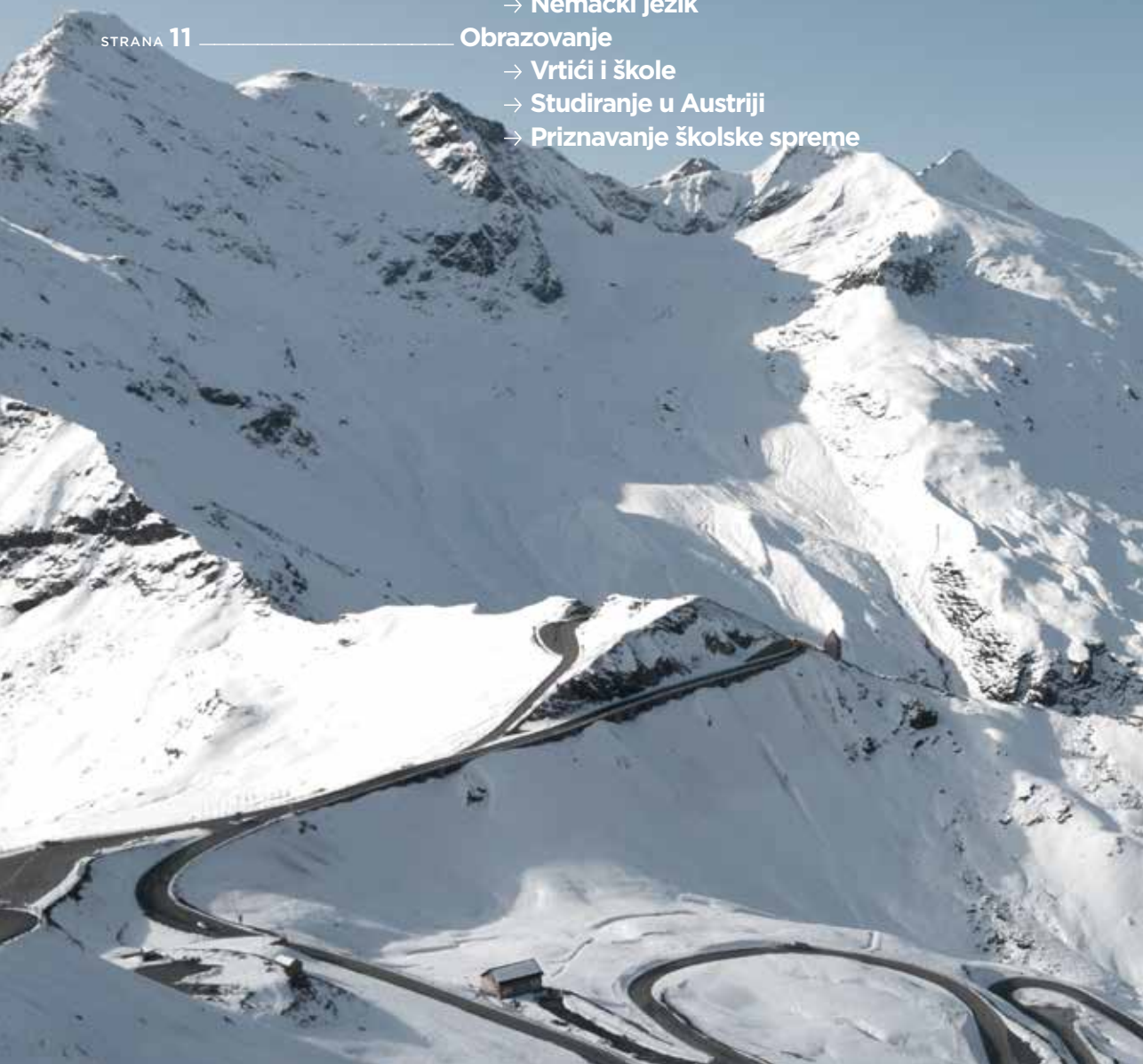
Dobrodošli u Austriju

Willkommen in
Österreich

Sadržaj

STRANA 4	Uvod
STRANA 5	Austrija u brojkama
STRANA 6	Boravak <ul style="list-style-type: none">→ Pravo boravka i Crveno-belo-crvena kartica→ Integracioni sporazum
STRANA 10	Jezik <ul style="list-style-type: none">→ Nemački jezik
STRANA 11	Obrazovanje <ul style="list-style-type: none">→ Vrtići i škole→ Studiranje u Austriji→ Priznavanje školske spreme

STRANA 15	Zaposlenje i profesija → Zaposlenje u Austriji
STRANA 18	Zdravlje i porodica → Zdravstvena zaštita, poseta lekaru i nega starijih osoba
STRANA 22	Stan i finansije → Zakup i vlasništvo → Tekući račun i porez
STRANA 26	Kultura i slobodno vreme → Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu
STRANA 28	Najvažniji telefonski brojevi i poveznice

Drage čitateljke, dragi čitaoci,

Dobrodošli u Austriju! Odlučili ste se da stvarate budućnost u Austriji. Doseljenici i njihov potencijal predstavljaju obogaćenje za Austriju. Sistem Crveno-bijelo-crvene kartice definiše jasne uslove za nastanjanje i zaposlenje u Austriji. Naravno, za socijalni i profesionalni život u Austriji potrebno je više od pravnih okvira. Lično se zalažem da doseljenici budu dobrodošli i od samog početka imaju što bolje uslove da postignu uspjeh. Smatram da uspješna integracija nije samo lični uspjeh pojedinaca, već dobit za cijelo društvo.

Integracija se ne dešava slučajno. Za prve korake u Austriji i dobro radno mjesto važni su kako poznavanje njemačkog jezika, tako i nostrifikacija kvalifikacije. Nije dovoljno samo govoriti njemački jezik, treba upoznati i poštovati vrijednosti i običaje u Austriji. Zajednički suživot može biti trajno uspješan samo ako raznolikost vidimo kao obogaćenje i dijelimo zajedničke vrijednosti.

Želim Vam sve najbolje u Austriji, od samog početka!

Poštovane čitateljke, poštovani čitaoci,

Austrija je ekonomski uspješna zemlja u srcu Evrope, sa bogatom tradicijom. Samo u prošloj godini oko 130.000 ljudi izabralo je Austriju za novi centar svog života. Radujemo se što ćete i Vi svojim potencijalom i angažovanjem učestvovati u austrijskom društvu.

Cilj ove brošure je da Vas informiše i podrži u Vašim prvim koracima u Austriji. U njoj ćete pronaći praktične informacije o boravku, jeziku, obrazovanju, zaposlenju, kao i o socijalnim pitanjima i stanovanju. Za sve informacije u vezi sa Vašom integracijom u Austriji obratite se lično Austrijskom integracionom fondu. Naši saradnici u Integracionim centrima u Beču, Gracu, Lincu, Salzburgu i Innsbuku pružice Vam sve neophodne savjete. Austrijski integracioni fond nudi Vam individualne usluge i kompetentu pomoć za bolju i lakšu integraciju.

Postoje mnogobrojne ponude i usluge za integraciju koje će Vam omogućiti da najbolje upotrebite svoje sposobnosti u Austriji – iskoristite ih!

Sebastian Kurz
Državni sekretar za integraciju

Franz Wolf-Maier
Izvršni direktor Austrijskog integracionog fonda

Austrija u brojkama

- Broj stanovnika: 8,4 miliona
- Površina: 83.879 km²
- Glavni grad: Beč
- Devet saveznih pokrajina: 9 (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg i Wien)
- Glavni gradovi pokrajina: Eisenstadt (Burgenland), Klagenfurt (Kärnten), St.Pölten (Niederösterreich), Linz (Oberösterreich), Salzburg (Salzburg), Graz (Steiermark), Innsbruck (Tirol), Bregenz (Vorarlberg), Wien (Wien)
- Valuta: evro
- Političko uređenje: parlamentarna demokratija
- Austrija je članica Evropske unije, Ujedinjenih nacija i većine organizacija UN-a

Integracioni centri Austrijskog integracionog fonda sa informacionim pultom

Integrationszentrum Wien
Landstraßer Hauptstraße 26, 1030 Wien
T +43/1/715 10 51-180
wien@integrationsfonds.at

Integrationszentrum Oberösterreich
Weingartshofstraße 25, 4040 Linz
T +43/732/787 043-10
oberoesterreich@integrationsfonds.at

Integrationszentrum Steiermark
Reitschulgasse 19, 8010 Graz
T +43/316/841 720-100
steiermark@integrationsfonds.at

Integrationszentrum Tirol
Lieberstraße 3, 6020 Innsbruck
T +43/512/561 771-10
tirol@integrationsfonds.at

Integrationszentrum Salzburg
Ernest-Thun-Straße 6, 5020 Salzburg
T +43/676/556 67 23
salzburg@integrationsfonds.at

1. POGLAVLJE: Boravak

Pravo boravka i Crveno-belo- crvena kartica

Doselili ste se u Austriju i želite da se nastanite ovde na duže vreme? Vaše pravo boravka zavisi od Vaše matične zemlje, dužine boravka, kao i od eventualno postojećeg braka ili rodbinskih odnosa sa austrijskim državljanima (ili državljanima zemalja Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske).

Dolazim iz zemlje članice EU ili EEP-a. Da li mi je potrebna viza odnosno dozvola za boravak u Austriji?

Evropski ekonomski prostor (EEP) čine zemlje Evropske unije (EU) i zemlje članice Evropskog udruženja slobodne trgovine (EFTA), t.j. zemlje EU, Island, Lihtenštajn i Norveška. Državljanima zemalja EEP-a i Švajcarske nije potrebna viza za prva tri meseca boravka u Austriji. Ukoliko su zaposleni (Arbeitnehmer/in), samozaposleni (Selbständige/r) ili na školovanju u Austriji, državljani EEP-a imaju pravo na boravak duži od tri meseca pod uslovom da su zdravstveno osigurani i raspoložu dovoljnim sredstvima da obezbede egzistencijalnu osnovu za sebe i svoju porodicu. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.migration.gv.at → *Formen der Zuwanderung* → *Mobilität innerhalb der EU*.

Dolazim iz zemlje koja nije članica EU ili EEP-a. Da li mi je potrebna viza odnosno dozvola za boravak u Austriji?

Državljanima trećih zemalja, t.j. zemalja koje nisu članice Evropske unije ili Evropskog ekonomskog prostora (ili Švajcarske), moraju imati boravišnu dozvolu ukoliko žele da borave u Austriji duže od šest meseci. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.migration.gv.at → *Formen der Zuwanderung*.

Koje vrste boravišne dozvole postoje u Austriji?

Postoje različite vrste boravišnih dozvola koje se izdaju za određene svrhe, kao što su privremeni boravak i naseljavanje na određeno ili neodređeno vreme (Niederlassung) sa ograničenim ili neograničenim pravom rada. Vremenski ograničene boravišne dozvole načelno važe 12 meseci od datuma izdavanja. Informacije o pojedinim vrstama boravišne dozvole naći ćete na www.help.gv.at → *Leben in Österreich* → *Aufenthalt und Visum* → *Aufenthaltstitel*.

Gde mogu da produžim boravišnu dozvolu?

Zahtev za produženje boravišne dozvole treba u svakom slučaju podneti pre isteka boravišne dozvole, u toku poslednja tri meseca važenja dozvole. Ukoliko pustite ovaj rok, Vaš zahtev će se tretirati kao prvi zahtev za izdavanje boravišne dozvole. Zahtev za produženje boravišne dozvole morate lično podneti nadležnoj ustanovi za naseljavanje, t.j. Okružnoj upravi (Bezirkshauptmannschaft) ili Gradskoj upravi (Magistrat). Važna napomena: U nekim slučajevima, za produženje boravišne dozvole morate prethodno da ispunite obaveze prema Integracionom sporazumu (vidi str. 9). Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.help.gv.at → *Leben in Österreich* → *Aufenthalt und Visum* → *Aufenthalt von Drittstaatsangehörigen* → *Erteilung von Aufenthaltstiteln* -*Verlängerungsantrag*.

Šta je „Crveno-belo-crvena kartica“?

Crveno-belo-crvena kartica predstavlja novi sistem za regulisanje doseljavanja kvalifikovane radne snage iz trećih zemalja. Crveno-belo-crvena kartica važi dvanaest meseci i dozvoljava naseljavanje na određeno vreme i zaposlenje u određenom preduzeću. Više o Crveno-belo-crvenoj kartici, Crveno-belo-crvenoj kartici „plus“ i o „plavoj karti EU“ naći ćete na stranici www.migration.gv.at → *Formen der Zuwanderung* → *Dauerhafte Zuwanderung*.

Važne informacije

Ne zaboravite da produžite boravišnu dozvolu na vreme, pre isteka. Ukoliko zahtev za produženje boravišne dozvole podnesete tek nakon isteka važenja, Vaš zahtev za produženje smatraće se kao prvi zahtev za izdavanje boravišne dozvole. Za produženje boravišne dozvole nadležna je Okružna uprava (Bezirkshauptmannschaft) odnosno Gradska uprava (Magistrat).

Integracijski sporazum

Integracijski sporazum (Integrationsvereinbarung, IV) ima za cilj da osigura jezičnu integraciju migranata koji se trajno žele nastaniti u Austriji. Integracijski sporazum važi za sve državljane trećih zemalja, t.j. zemalja koje nisu članice Europskog ekonomskog prostora (EEP), koji su se doselili u Austriju nakon 1.7.2011. Potpisivanjem Integracijskog sporazma obvezujete se naučiti njemački jezik na propisanom stupnju u roku od dvije godine. Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.sprachportal.at → FAQ.

Tko mora ispuniti Integracijski sporazum?

Integracijski sporazum moraju ispuniti državljani trećih zemalja (ne članica EU odnosno EEP-a) koji su se doselili u Austriju nakon 1.7.2011. Od obveza prema Integracijskom sporazumu izuzete su osobe koje posjeduju boravišnu dozvolu (Aufenthaltsbewilligung), „plavu kartu EU“ ili boravišnu dozvolu u obliku kartice, bila ona na određeno ili neodređeno vreme. Također su izuzete pravno nesposobne i teško oboljele osobe.

Može li se dobiti podrška za tečajeve njemačkog jezika?

Da. Možete podnijeti molbu za potporu u vidu plavog saveznog kupona Austrijskog integracijskog fonda. Kupon dobijaju državljani trećih zemalja ukoliko su članovi obitelji državljana Austrije, Švicarske i EEP-a, kao i članovi obitelji državljana trećih zemalja koji posjeduju boravišnu dozvolu s dužim rokom važenja. Kupon izdaju nadležne ustanove za nastanjivanje kao što su Gradska uprava (Magistrat) odnosno Okružna uprava (Bezirkshauptmannschaft).

Kako biste mogli iskoristiti kupon, morate završiti certificirani integracijski tečaj njemačkog jezika na razini A2 ili B1 i položiti ispit Austrijskog integracijskog fonda (ÖIF test iz 2011.g. ili Test njemačkog jezika za Austriju, DTÖ) u roku od 18 mjeseci. U tom slučaju dobit ćete povrat troškova od 50% cijene jezičnog tečaja, do maksimalnog iznosa od 750 eura.

Gdje mogu upisati odgovarajući tečaj njemačkog jezika?

Austrijski integracijski fond (ÖIF) pripremio je spisak svih jezičnih instituta u cijeloj Austriji i redovno provjerava kvalitetu njihove usluge. Spisak svih certificiranih jezičnih instituta naći ćete na stranici www.sprachportal.at.

Osobe iz trećih zemalja koje se namjeravaju trajno nastaniti u Austriji moraju ispuniti uvjete koje definira Integracijski sporazum.

Koliko dobro moram znati njemački jezik za austrijsko državljanstvo?

Kako biste mogli podnijeti zahtjev za austrijsko državljanstvo morate imati dokaz o znanju njemačkog jezika na razini B1.

Pod određenim uvjetima kao što su volonterski rad ili znanje njemačkog jezika na stupnju B2, pravo na dobivanje austrijskog državljanstva može se steći već nakon šest godina.

U kom slučaju je tečaj njemačkog jezika obavezan?

Ukoliko ste obvezni ispuniti Integracijski sporazum, morate prikazati priznati certifikat o jezičnoj kompetenciji na stupnju A2. Ne morate pohađati tečaj ukoliko dovoljno dobro vladate njemačkim jezikom ili ga želite učiti na neki drugi način.

Gdje mogu položiti ispit?

Za jezični certifikat potrebno je položiti ispit Austrijskog integracijskog fonda. Kao dokaz jezične kompetencije također se priznaju i Austrijska jezična diploma (ÖSD), certifikati koje izdaje Goethe Institut ili jezična škola

TELC. Ispit možete položiti na brojnim certificiranim jezičnim institutima. Sve informacije o ispitnim rokovima, uvjetima za polaganje ispita i cijenama naći ćete na stranici www.sprachportal.at.

Važne informacije

Državljanke i državljani trećih zemalja (ne članica EU ili Europskog ekonomskog prostora) koji se žele trajno nastaniti u Austriji moraju ispuniti Integracijski sporazum.

To znači sljedeće:

Prije dolaska u Austriju ...

morate dokazati znanje njemačkog jezika na stupnju A1.

Nakon dolaska u Austriju ...

morate naučiti njemački jezik na stupnju A2 u roku od dvije godine. Za trajnu boravišnu dozvolu morate dokazati jezičnu kompetenciju na stupnju B1.

Za austrijsko državljanstvo ...

morate također dostići jezičnu kompetenciju na stupnju B1.

2. POGLAVLJE: Jezik

Njemački jezik

Poznavanje njemačkog jezika je neosporno glavni preduslov za redovan život i rad u Austriji. U prodavnici, kod ljekara, na poslu – u svakoj situaciji – bolje se sporazumijevaju i snalaze oni koji znaju njemački. Lakše je učestvovati u društvenim aktivnostima, voditi razgovor sa prijateljima ili radnim kolegama, uživati u kulturnom događaju, ili se angažovati u nekom udruženju. Znanje njemačkog jezika je od odlučujućeg značaja za Vaš društveni i poslovni život u Austriji. Važne informacije o mogućnostima za učenje njemačkog jezika naći ćete na stranici www.sprachportal.at. Za lično savjetovanje nazovite naš info telefon na broj +43 (1) 715 105 12 50.

Gdje mogu da upišem kurs njemačkog jezika?

Tečajeve njemačkog jezika nude mnogobrojni jezički instituti iz cijele Austrije, kao i Austrijski integracioni fond. Na stranici www.sprachportal.at naći ćete sve jezičke institute u svojoj okolini.

Kakve tečajeve nudi Austrijski integracioni fond?

Austrijski integracioni fond (ÖIF) nudi kurseve njemačkog jezika na različitim nivoima.

Latinično pismo može se naučiti na posebnim tečajevima opismenjavanja. Pored toga, ÖIF nudi posebne kurseve njemačkog jezika za pojedine profesije, kao i kompjuterske kurseve. Cijelu ponudu kurseva Austrijskog integracionog fonda naći ćete na stranici

www.sprachportal.at.

Ko može upisati kurs u Austrijskom integracionom fondu?

Kursevi njemačkog jezika Austrijskog integracionog fonda koncipirani su tako da ispunjavaju potrebe doseljenika. Jezičke kurseve mogu posjećivati migrantkinje i migranti, osobe sa odobrenim azilom ili pravom na supsidijarnu zaštitu. VAŽNA NAPOMENA: Austrijski integracioni fond ne nudi integracione kurseve njemačkog jezika koji su propisani Integracionim sporazumom (vidi str. 9).

Šta to znači „nivo jezičke kompetencije“?

Postoji šest nivoa jezičke kompetencije, od A1 do C2. A1, A2 i B1 označavaju tri najniža stepena jezičke kompetencije Zajedničkog evropskog referentnog okvira za jezike. Nivo A1 znači da kandidat posjeduje osnovno znanje jezika i može razumjeti svakodnevne izraze i veoma jednostavne rečenice. Jezička kompetencija na nivou A2 omogućuje uspješnu komunikaciju u svakodnevnim situacijama kao što su kupovina, posjeta ljekaru itd. Znanje jezika na nivou B1 znači da je kandidat sposoban da učestvuje u razgovoru na apstraktne teme, kao što su posao ili slobodne aktivnosti. Dodatne informacije o nivoima jezičke kompetencije naći ćete na stranici www.osd.at → *Profile Deutsch* → *Die Referenzniveaus*.

Važne informacije

Na jezičkom portalu Austrijskog integracionog fonda možete u svako doba pronaći odgovarajući kurs njemačkog jezika u Vašoj blizini, proširiti znanje uz pomoć besplatnih onlajn vježbi i provjeriti svoju jezičku kompetenciju na probnim testovima. Sve informacije naći ćete na stranici www.sprachportal.at.

3. POGLAVLJE: Obrazovanje

Vrtići i škole

Austrija ima dobro razvijen obrazovni sistem koji je otvoren svim građanima. Iskoristite šanse koje Vam pruža obrazovni sistem i informišite se o mogućnostima za obrazovanje Vašeg deteta.

Koje predškolske ustanove postoje u Austriji?

Deca mlađa od tri godine mogu da se upišu u jaslice. Nakon navršene treće godine, deca prelaze u obdanište, a za školsku decu od navršene 6. godine postoje ustanove za dnevni boravak nakon nastave (Kinderhort). Čuvanje dece takođe nude privatne inicijative i tako-zvane „dnevne majke“.

Kako i gde treba prijaviti dete u vrtić?

Dete treba prijaviti što ranije, u Opštinskoj upravi (Gemeindeamt) odnosno Graskoj upravi (Magistrat). Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.help.gv.at → *Familie und Partnerschaft* → *Kinderbetreuung*.

Da li moje dete mora da pohađa vrtić?

Deca predškolskog uzrasta moraju pohađati vrtić u poslednjoj godini pred polazak u školu. To znači da sva deca koja pre 1. septembra date godine navršavaju petu godinu starosti, moraju da pohađaju vrtić pre polaska u školu. U toku ove obavezne godine, poludnevni boravak u vrtiću je besplatan.

Kada dete treba upisati u školu?

Pobrinite se na vreme o upisu Vašeg deteta u školu. Rokovi i ostali uslovi za upis razlikuju se od pokrajine do

pokrajine. Sve informacije o upisu u školu u Vašoj pokrajini naći ćete na stranici www.landesschulrat.at.

Da li moje dete mora da pohađa školu?

Za svu decu koja trajno borave u Austriji važi školska obaveza od 6. do 15. godine starosti, što znači da sva deca, bez izuzetka, moraju da pohađaju školu. Nepoštovanje školske obaveze kažnjava se po zakonu.

Koji oblici škola postoje u Austriji?

Od prve do četvrtre godine školovanja: niži razredi osnovne škole (Volksschule).

Od pete do osme godine školovanja: viši razredi osnovne škole (Hauptschule), „nova srednja škola“ (Neue Mittelschule) ili niži razredi gimnazije (AHS) U devetoj godini školovanja: ili jedna godina na politehničkoj školi, ili dalje školovanje u višim razredima gimnazije ili usmerenog obrazovanja. Više informacija naći ćete na stranici www.bmukk.gv.at → *Bildung, Schulen* → *Bildungswesen in Österreich*.

Važne informacije

Školski raspust je drugačije regulisan u svakoj pokrajini. Tačne podatke o trajanju školskog raspusta i o slobodnim danima u Vašoj pokrajini naći ćete na stranici www.bmukk.gv.at → *Schulen* → *Beratung & Service* → *Ferien*.

NAPOMENA: Nije dozvoljeno izostajanje iz škole u toku školske godine, t.j. ne možete jednostavno „izvaditi“ dete iz škole ako nije raspust. Ukoliko je izostajanje deteta iz škole neizbežno iz važnog razloga, blagovremeno informišite direktora škole!

Studiranje u Austriji

Sve statistike ukazuju na to da izgledi za dobro zaposlenje i zaradu rastu sa stepenom obrazovanja. Informišite se o uslovima za studiranje u Austriji!

Gdje mogu da studiram?

U Austriji postoje brojne mogućnosti za studiranje. Trenutno postoji 60 različitih univerziteta, visokih škola (Fachhochschule) i privatnih univerziteta. Na svim ustanovama visokog obrazovanja primjenjuje se bolonjski sistem Evropske unije. Studije se načelno sastoje od osnovnih (Bachelor), magistarskih (Master) i doktorskih studija (PhD). Ukupno postoji preko 800 različitih studija.

Da li moram plaćati školarinu?

Austrijski državljani, državljani zemalja Evropske unije i izbjeglice na osnovu Ženevske konvencije ne plaćaju školarinu pod uslovom da ne prekorače redovno trajanje studija za više od dva semestra (na univerzitetima) odnosno više od jednog semestra (na pedagoškoj visokoj školi). Studenti iz trećih zemalja plaćaju školarinu u iznosu od 726,72 evra po semestru. Studenti iz određenih zemalja oslobođeni su plaćanja školarine. Spisak zemalja i dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.bmwf.gv.at → *Studierende* → *Studieren in Österreich* → *Informationen für Studierende* → *Studienbeiträge*.

Kakva olakšanja postoje?

Austrijski državljani, njima ravnopravni strani državljani i osobe sa odobrenim azilom mogu dobiti stipendiju. Uslovi za dobijanje stipendije su socijalna potreba i dobar uspjeh na studijama. Za izvanredan uspjeh može se dobiti odgovarajuća stipendija koja ne zavisi od socijalne potrebe. Više informacija naći ćete na stranici www.stipendium.at.

Kako se odrasle osobe mogu dalje obrazovati?

U Austriji postoje mnogobrojne ponude za dalje obrazovanje odraslih osoba. Mnogi programi daljeg obrazovanja prilagođeni su zaposlenima. Više informacija na ovu temu naći ćete na www.erwachsenenbildung.at, www.vhs.or.at, www.bfi.at i www.wifi.at.

Važne informacije

Austrijski integracioni fond izdao je brošuru pod nazivom „Studieren & Arbeiten in Österreich“ (studiranje i zaposlenje u Austriji) koja sadži važne informacije za studente iz trećih zemalja, od boravišnog prava i radnog prava u toku studija, do savjeta za traženje posla nakon završetka studija. Detaljne informacije naći ćete na www.integrationsfonds.at → *Publikationen* → *Informationsbroschüren für Zuwander/innen*.

Priznavanje strane kvalifikacije

Izgledi za dobro zaposlenje i zaradu rastu sa stepenom obrazovanja.

Mnoge migrantkinje i migranti koji imaju stručnu spremu ili diplomu visokog obrazovanja ne traže njihovo priznavanje u Austriji. Informišite se o mogućnostima za priznavanje Vašeg obrazovanja kako biste mogli da koristite stečeno znanje!

Gdje mogu nostrifikovati svjedočanstva?

Vaša svjedočanstva moraju se provjeriti od strane Ministarstva školstva i uporediti sa austrijskim sistemom školstva kako bi se mogla nostrifikovati. U slučaju razlika, može biti neophodno da položite dodatne ispite. Detaljne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.bmukk.gv.at → *Bildung/Schulen* → *Unterricht und Schule* → *Nostrifizierung ausländischer Zeugnisse*.

Kako mogu nostrifikovati diplomu o srednjoj školskoj spremi?

Za nostrifikaciju srednje školske spreme nadležno je Ministarstvo nauke. Diplome iz pojedinih zemalja automatski su priznate, bez postupka nostrifikacije. Spisak ovih zemalja kao i dodatne informacije naći ćete na stranici www.bmwf.gv.at → *Studierende* → *Academic Mobility* → *ENIC NARIC AUSTRIA* → *FAQ* → *Anerkennung von Reifezeugnissen*.

Kako mogu nostrifikovati visoku školsku spremu?

Za nostrifikaciju univerzitetske diplome potrebno je podnijeti zahtjev na odgovarajućem austrijskom univerzitetu odnosno visokoj stručnoj školi, ili u centralnoj službi za informacije Ministarstva nauke (ENIC NARIC). Sa određenim zemljama Austrija ima sporazume o priznanju diploma, koji olakšavaju postupak nostrifikacije. Informacije, nadležne ustanove i savjetovaništa za nostrifikaciju diplome naći ćete na stranici www.nostrifizierung.at.

Gdje mogu priznati stručnu spremu?

Za svaku profesiju ili grupu profesija nadležna je posebna ustanova. Pregledan spisak svih nadležnih ustanova naći ćete na stranici www.berufsanerkennung.at.

4. POGLAVLJE: Zaposlenje i profesija

Zaposlenje u Austriji

Austrija je ekonomski veoma razvijena zemlja koja svoj uspeh temelji na učinku i radu svih zaposlenih. Informišite se o mogućnostima za napredak u poslu i razvoj karijere u Austriji. Budite uspešni ulagač svog potencijala na austrijskom radnom tržištu!

Da li smem da radim u Austriji?

Od Vašeg boravišnog statusa zavisi da li imate pravo da radite u Austriji, odnosno da li za Vas važe određena ograničenja. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici **www.ams.at** → *Arbeitssuchende* → *AusländerInnen* → *Einreise, Aufenthalt, Arbeitspapiere*.

Koje vrste radnog odnosa postoje?

U Austriji postoje različite vrste radnih odnosa i ugovora, koji se razlikuju na osnovu broja radnih sati i socijalnog osiguranja. Možete biti zaposleni na puno ili skraćeno radno vreme. Kao nezavisni preduzimač (*freier Dienstnehmer*) niste zaposleni, već obračunavate radne sate prema ugovoru. Dodatne informacije o oblicima radnog odnosa naći ćete na stranici **www.migration.gv.at** → *Leben und Arbeiten in Österreich* → *Arbeiten*.

Ko će mi pomoći u traženju posla?

Zavod za zapošljavanje (AMS) će Vam pomoći da pronađete odgovarajuće radno mesto ili radno mesto za učenike u privredi (*Lehrlinge*). AMS će Vam takođe pomoći ako ste u radnom odnosu, ali želite da promenite radno mesto ili profesiju. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici **www.ams.at**. Centar za traženje posla Austrijskog integracionog fonda u Beču takođe će Vam pomoći da pronađete odgovarajuće radno mesto. Više informacija naći ćete na stranici **www.integrationsfonds.at** → *Habibi* → *Habibi-Jobcenter*.

Kome da se obratim ako imam problema sa poslodavcem?

Radnička komora će Vas posavetovati o svim pitanjima radnog prava. Obratite se Radničkoj komori u Vašoj blizini. Sve podatke naći ćete na **www.arbeiterkammer.at** → *Kontakt*.

Da li moram da se osiguram?

Ako ste zaposleni (*Angestellte*) ili nezavisni preduzimač (*freier Dienstnehmer*), Vaš poslodavac Vas osigurava i uplaćuje doprinos za socijalno osiguranje koje Vam automatski odbija od plate ili honorara.

Budite uspešni ulagač svog potencijala na tržištu rada!

Socijalno osiguranje Vam obezbeđuje besplatne lekarske usluge, dodatak za nezaposlene u slučaju da izgubite posao, kao i penziju u starosti. Ukoliko radite na osnovu ugovora o delu (Werkvertrag), morate sami da prijavite socijalno osiguranje i uplaćujete doprinos. Ako zarađujete manje od 386,50 evra mesečno (informacija važeća 2013.g.), Vaša primanja su ispod granice kojom je definisan radni odnos sa neznatnim brojem radnih sati (Geringfügigkeitsgrenze) i stoga ste samo delimično osigurani. U ovom slučaju takođe morate sami da se pobrinete o osiguranju.

Da li moram da plaćam porez?

Ukoliko ste zaposleni kod poslodavca (Angestellte), t.j. ne radite kao samozaposleni preduzetnik, poslodavac je obavezan da obračunava porez na zaradu (Lohnsteuer) i uplaćuje ga Upravi finansija. Visina poreza na zaradu zavisi od prihoda. Ako ste nezavisni preduzimač (freier Dienstnehmer), radite na osnovu ugovora o delu (Werkvertrag) ili ste samozaposleni (Selbständige/r), obavezni ste da plaćate porez na dohodak (Einkommensteuer). U tu svrhu svake godine morate podneti poresku prijavu Upravi finansija. Više informacija o porezima naći ćete na stranici www.bmf.gv.at → *Steuern*
→ *Tipps für die Arbeitnehmerveranlagung 2011*
→ *Allgemeines zu Lohn- und Einkommenssteuer.*

Želim da postanem preduzetnik.

Gde mogu da dobijem informacije i savet?

Imate poslovnu ideju, želite da preuzmete postojeće preduzeće ili pokrenete franšizu? Služba za osnivače preduzeća Privredne komore pružiće Vam besplatno savetovanje. Dodatne informacije naći ćete na www.gruenderservice.at ili www.mingo.at.

Imate stručnu spremu, ali ipak imate poteškoća da pronađete posao?

U tom slučaju bi program mentorstva za migrante (Mentoring für MigrantInnen) mogao biti pravi korak. Mentori su iskusne ličnosti iz poslovnog sveta, a korisnici programa kvalifikovani migranti. U toku šest meseci, mentori pomažu migrantima da se uspešno integrišu na radnom tržištu. Projekat mentorstva nudi se u svim austrijskim pokrajinama. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.integrationsfonds.at/mentoring.

Važne informacije

U Austriji je uobičajeno da se u slučaju dužeg radnog odnosa sklopi pismeni ugovor o radu. Insistirajte na tome da dobijete pismeni ugovor. Na taj način se obezbeđujete za slučaj da dođe do nesuglasica sa poslodavcem.

5. POGLAVLJE: Zdravlje i porodica

Zdravstvena zaštita, posjeta ljekaru i njega starijih osoba

5.1.1. Zdravstvena zaštita

5.1.1.1. Zdravstvena zaštita u Austriji

U međunarodnom poređenju, Austrija ima izvanredan zdravstveni sistem. Gotovo 280 javnih zdravstvenih ustanova stoje Vam na raspolaganju širom Austrije.

Zdravstveno osiguranje pokriva boravak u bolnici i posjete ljekaru, kao i preventivni zdravstveni pregled jednom godišnje.

5.1.1.2. Zdravstvena zaštita u drugim zemljama

U drugim zemljama, zdravstvena zaštita može biti različita.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva samo boravak u bolnici, dok u drugim pokriva i posjete ljekaru. U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i preventivni zdravstveni pregled jednom godišnje.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta privatnom ljekaru.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta ljekaru u privatnoj ambulanci.

Da li sam osiguran/osigurana?

U Austriji važi obavezno osiguranje, što znači da svi koji rade moraju biti osigurani. U kom obliku ste osigurani zavisi od Vašeg radnog odnosa (vidi → „Da li moram da se osiguram?“, str. 17). Maloljetne osobe i studenti mogu se osigurati sa roditeljima, zaposleni supružnik može osigurati svoju suprugu odnosno svog supruga. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.sozialversicherung.at.

Kako mogu osigurati suprugu/supruga i djecu?

Članovi porodice koji žive sa Vama u istom domaćinstvu, a nisu osigurani preko radnog odnosa, mogu se osigurati kod osiguranja zaposlenog člana porodice.

5.1.2. Zdravstvena zaštita u drugim zemljama

5.1.2.1. Zdravstvena zaštita u drugim zemljama

U drugim zemljama, zdravstvena zaštita može biti različita. U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva samo boravak u bolnici, dok u drugim pokriva i posjete ljekaru. U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i preventivni zdravstveni pregled jednom godišnje.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta privatnom ljekaru. U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta ljekaru u privatnoj ambulanci.

5.1.2.2. Zdravstvena zaštita u drugim zemljama

U drugim zemljama, zdravstvena zaštita može biti različita.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva samo boravak u bolnici, dok u drugim pokriva i posjete ljekaru. U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i preventivni zdravstveni pregled jednom godišnje.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta privatnom ljekaru.

U nekim zemljama, zdravstvena zaštita pokriva i troškove posjeta ljekaru u privatnoj ambulanci.

Šta sve obuhvata zdravstveno osiguranje?

Vaše zdravstveno osiguranje pokriva ljekarsku pomoć, boravak u bolnici, bolničku njegu, rehabilitaciju, potrebne lijekove i pomoćna sredstva (kao što su na primjer bolesnička kolica). Zdravstveno osiguranje ne pokriva troškove posjeta privatnom ljekaru.

Gdje ću dobiti elektronsku zdravstvenu karticu?

Svaka osigurana osoba dobija elektronsku zdravstvenu karticu (E-Card). Takozvanu e-karticu dobićete od socijalnog osiguranja putem pošte. Kartica se prvi put dobija besplatno. Za korišćenje e-kartice plaća se uslužna taksa u iznosu od 10 evra godišnje, koja se odbija od plate. Dodatne informacije naći ćete na stranici www.chipkarte.at.

Gdje važi elektronska zdravstvena kartica?

Elektronska zdravstvena kartica važi za posjete svim ljekarima koji rade na osnovu ugovora sa socijalnim osiguranjem (Vertragsarzt), od zubara, ljekara specijaliste do ljekara opšte prakse, u svim državnim zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalnog osiguranja, kao i za preventivni medicinski pregled i sve preglede koje predviđa pasoš za majku i dijete.

Kome da se obratim u slučaju zdravstvenih tegoba?

U Austriji nije uobičajeno da se zbog zdravstvenih tegoba odmah odlazi u bolnicu, osim u hitnim slučajevima. Sve redovne preglede obavite kod ljekara opšte prakse, koji će Vas u slučaju potrebe uputiti kod ljekara specijaliste ili u bolnicu. Na stranici www.praxisplan.at naći ćete informacije o ljekarskim uslugama.

Šta je preventivni medicinski pregled?

Preventivni medicinski pregled (Vorsorgeuntersuchung) vrši se u svrhu pravovremenog otkrivanja i sprečavanja oboljenja. Sve osobe starije od 18 godina imaju pravo na besplatan preventivni pregled jednom godišnje. Preven-

tivni medicinski pregled možete obaviti u ordinaciji ljekara opšte prakse, ambulantama socijalnog osiguranja i u odjeljenju 15 bečke Gradske uprave (MA 15). Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.gesundheit.gv.at → *Gesundheitsvorsorge* → *Vorsorgeuntersuchung*.

Koji broj treba nazvati u hitnom slučaju?

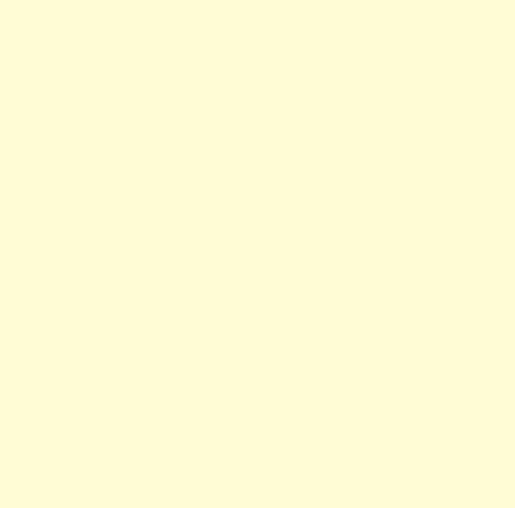
U hitnim slučajevima nazovite besplatan telefonski broj 144 - bez predbroja. Bez obzira odakle zovete, bićete povezani sa najbližom stanicom hitne pomoći. Broj 144 je besplatan u cijeloj Austriji i može se nazvati iz javnih telefonskih govornica bez novca, ili sa mobilnih telefona bez SIM kartice. Pored hitne pomoći (144), postoji i policijska hitna služba (133), kao i vatrogasna hitna služba (122). Jedinствeni broj za hitne slučajeve u svim evropskim zemljama je 112.

Važne informacije

Pokažite elektronsku zdravstvenu karticu prilikom svake posjete ljekaru! Na njoj se nalaze svi podaci koji su potrebni ljekaru.

U međunarodnom poređenju, Austrija ima izvanredan zdravstveni sistem.

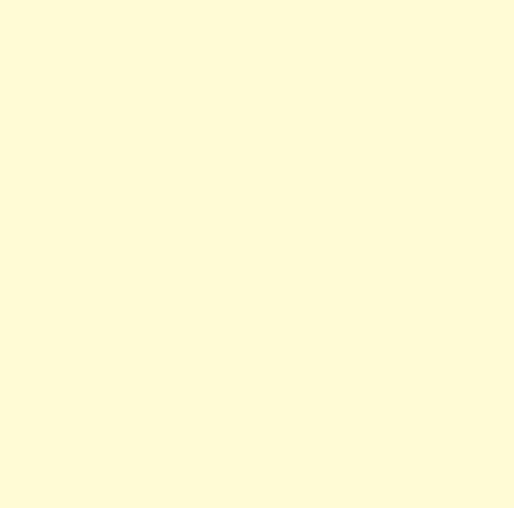
U Austriji postoje razna savjetovaništa koja pružaju informacije o socijalnim pitanjima, od njege starijih osoba, podrške hendikepiranim osobama, do ponuda za žene koje su žrtve nasilja u obitelji.

Gdje ću dobiti informacije o njezi starijih i hendikepiranih osoba?

Ukoliko niste u mogućnosti da negujete oboljelog člana obitelji, možete zatražiti pomoć od profesionalnih ustanova za njegu koje posjećuju bolesnike kod kuće. Osobe koje trebaju njegu imaju pod određenim uvjetima pravo na novac za njegu (Pflegegeld). Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.pflegedaheim.at
→ *Service* → *Beratung*.

Gdje ću naći informacije o ponudama za hendikepirane osobe?

Informacije o ispravama za hendikepirane osobe, mogućnostima obrazovanja i finansijskim poticajima za hendikepirane osobe naći ćete na stranici www.help.gv.at → *Behinderung*. U slučaju pitanja u svezi ravnopravnosti hendikepiranih osoba nazovite besplatan telefon **0800 201 611**.

Što trebam znati u slučaju trudnoće?

Osam sedmica prije i osam sedmica nakon poroda imate pravo na zaštićeni radni status (Mutterschutz). Tijekom ovog perioda ne možete dobiti otkaz i zaštićeni ste od uvjeta rada koji mogu biti štetni za Vas ili Vaše dijete. Propisi o zaštiti buduće majke važe neovisno o državljanstvu, trajanju radnog odnosa ili radnom vremenu. Nakon istjeka perioda zaštite, postoje razni oblici porodijskog odsustva. Tijekom porodijskog odsustva imate pravo na dodatak za brigu o djeci. Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.bmwfj.gv.at
→ *Familie* → *Finanzielle Unterstützungen*.

Važne informacije

Isprava za majku i dijete (Mutter-Kind-Pass) propisuje važne lječničke preglede u tijeku trudnoće i do djetetove 5. godine. Pregledi su besplatni, osim u slučaju da posjećujete privatnog lječnika. Isprava za majku i dijete dobija se od lječnika koji je ustanovio trudnoću. Dodatne informacije o ispravi za majku i dijete naći ćete na stranici www.gesundheit.gv.at → *Eltern & Kind* → *Mutter-Kind-Pass*.

6. POGLAVLJE: Stan i finansije

Zakup i vlasništvo

Jedan od oblika uspešne integracije je rešeno stambeno pitanje, odnosno prikladan stan za Vas i Vašu porodicu. Odgovarajući stan možete naći na privatnom tržištu stanova, preko opštinskih stambenih službi (Gemeinde) ili neprofitabilnih građevinskih udruženja (Wohnbauvereinigung).

Kako mogu da pronađem stan?

Informacije o slobodnim privatnim stanovima naći ćete u dnevnim novinama, oglasima posrednika za nekretnine i na raznim stranicama interneta. Pažnja: Ako zakupite stan preko posrednika za nekretnine, morate da platite proviziju koja može iznositi i do dve mesečne bruto stanarine.

Mnogi gradovi i opštine izdaju povoljne stanove. Uslovi koje morate ispuniti da biste se prijavili na listu čekanja za takav stan nisu svugde isti. Više informacija o opštinskim stanovima naći ćete na stranici

www.help.gv.at → *Bauen und Wohnen* → *Wohnen* → *Gemeindewohnung*.

Uselio/uselila sam se u novi stan.

Gde treba da se prijavim?

Prebivalište morate da prijavite nadležnoj opštinskoj upravi (Gemeindeamt) ili gradskoj upravi (Magistrat) u roku od tri dana nakon useljenja u stan. Nakon prijave dobićete list ili potvrdu o prebivalištu (Meldebestätigung). Dodatne informacije o prijavi i odjavi prebivališta naći ćete na stranici **www.help.gv.at** → *Bauen & Wohnen* → *An-/Abmeldung des Wohnsitzes*.

Imam radio i televizor.

Da li moram da plaćam pretplatu?

Ukoliko posedujete radio ili televizijski uređaj, ili imate radio ili televizijski prijem preko interneta, obavezni ste da plaćate televizijsku pretplatu. Pod određenim uslovima možete biti oslobođeni od plaćanja pretplate. Više informacija o televizijskoj pretplati naći ćete na stranici **www.gis.at**.

Gde mogu da prijavim struju, plin i grejanje?

U Austriji postoji 130 različitih regionalnih i međuregionalnih ponuđača struje i zemnog plina. Možete da birate i menjate ponuđača. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici **www.e-control.at** → *Konsumenten*.

Koje vrste ugovora o zakupu stana postoje?

Postoje ugovori o zakupu stana na određeno ili neodređeno vreme. Ako imate ugovor na određeno vreme, morate da napustite stan na dan isteka ugovora, ili da obnovite ugovor u saglasnosti sa zakupodavcem. Kao nosilac stanarskog prava (Hauptmieter) zakupljujete stan od vlasnika, a kao podstanar (Untermieter) uzimate stan ili deo stana u podzakup od glavnog nosioca stanarskog prava.

Šta je kaucija?

Pre useljenja u stan morate da platite kauciju za moguće štete na zakupljenom stanu. Kaucija obično iznosi tri mesečne bruto stanarine, t.j. tri neto stanarine uz dodatak troškova održavanja i 10% PDV. U slučaju da ne dođe do većih oštećenja zakupljenog stana, kaucija će Vam biti

vraćena po iseljenju. **VAŽNA NAPOMENA:** Pre potpisivanja ugovora o zakupu detaljno proverite stanje stana i prijavite sva postojeća oštećenja u pismenom obliku! Dodatne informacije o troškovima u vezi sa zakupom stana naći ćete na stranici www.migration.gv.at
 → *Leben und Arbeiten in Österreich* → *Wohnen*
 → *Anfangskosten von Mietwohnungen*.

Planiram da kupim stan ili kuću.
Na šta moram da obratim pažnju?

Mnogi ljudi se odluče da kupe stan ili kuću u vlasništvo. Vlasnik stana ne plaća zakup, već troškove održavanja zgrade (Betriebskosten), koji uključuju troškove vode, čišćenja zgrade, čišćenje odžaka, odnošenje smeća, troškove lifta isl., kao i troškove neophodnih popravki na zgradi. Pre nego što odlučite da kupite stan, proverite svoje finansijske mogućnosti i uporedite ponude za finansiranje više banaka. Ako niste sigurni da li je sve po propisu, proverite ugovor kod advokata ili notara pre nego što ga potpišete.

Planiram da gradim kuću.
Na šta moram da obratim pažnju?

Ukoliko ste strani državljanin i želite da kupite građevinsko zemljište, npr. za izgradnju kuće, potrebna Vam je dozvola. Postupak odobrenja traje oko dva do tri meseca i regulisan je drugačije u svakoj pokrajini. Obratite se nadležnoj ustanovi za promet nepokretne imovine pre nego što podnesete molbu za izdavanje dozvole. Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.migration.gv.at → *Leben und Arbeiten in Österreich* → *Wohnen* → *Wohnungseigentum*.

Imam problema sa zakupodavcem.
Kome mogu da se obratim za pravni savet?

Radnička komora u Vašoj blizini će Vam dati besplatne savete u vezi sa zakupnim pravom. Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.arbeiterkammer.at
 → *Beratung* → *Konsumentenschutz* → *Bauen & Wohnen*.

Pravno savetovanje takođe nude Udruženje stanara (Mietervereinigung) i Savez za zaštitu stanara (Mieterschutzverband), ali u oba slučaja morate biti član udruženja i plaćati članarinu. Više informacija na ovu temu naći ćete na www.mietervereinigung.at i www.mieterschutzverband.at.

Da li postoji pomoć za troškove stanovanja?

Ukoliko imate poteškoća da platite troškove grejanja ili zakup stana, možete podneti molbu za novčanu pomoć za troškove stanovanja (Wohnbeihilfe). Ova pomoć odobrava se na nivou pokrajine, pa su i propisi različiti. Dodatne informacije o novčanoj pomoći za troškove stanovanja naći ćete na stranici www.help.gv.at
 → *Bauen und Wohnen* → *Wohnen* → *Förderung und Finanzierungen in den Bundesländern*.

Važne informacije

VAŽNA NAPOMENA! U slučaju preseljenja u novi stan, prijavite prebivalište nadležnoj opštinskoj upravi (Gemeindeamt) ili gradskoj upravi (Magistrat) u roku od tri dana. Čuvajte potvrdu o prebivalištu (Meldebestätigung) na sigurnom mestu, biće Vam potrebna za mnoge administrativne poslove.

Tekući račun i porez

Zašto mi treba tekući račun?

Otvaranjem tekućeg računa u banci omogućujete poslodavcu da Vam uplaćuje platu. Pored toga, dobijate debitnu karticu kojom možete podizati gotovinu s računa ili plaćati bez gotovine. Ukoliko otvorite trajni nalog, dajete banci ovlaštenje da sa Vašeg računa obavlja plaćanja ili vrši redovan prenos sa Vašeg računa na račun primaoca (npr. da vrši uplatu stanarine svakog meseca). Svaka banka nudi posebne pakete usluga za vlasnike računa. Informišite se o troškovima računa, mogu se znatno razlikovati od banke do banke.

Gdje mogu dobiti informacije o porezima?

U Austriji se primjenjuju različite vrste poreza. Zaposleni radnici i službenici plaćaju porez na zaradu (Lohnsteuer), dok samozaposleni preduzetnici plaćaju porez na dohodak (Einkommensteuer) (vidi str. 18). Porez na dodatu vrijednost (PDV) iznosi 10% odnosno 20% i dodaje se na iznos svakog računa. PDV-om se oporezuje promet dobara i usluga. Važne informacije o porezima naći ćete na stranici finanzonline.bmf.gv.at / www.bmf.gv.at → *Steuern*.

Gdje mogu dobiti kredit?

Banke nude brojne vrste kredita sa različitim rokom otplate i iznosom. Uporedite ponude i zamolite savjetnika u banci da Vam detaljno objasni sve uslove kredita, npr. šta se dešava kada kasnite sa otplatom kredita ili želite da isplatite kredit prije roka. Ako koristite kratkoročni kredit po transakcijskom računu („prekoračite“ račun), imajte u vidu da posuđenii novac morate vratiti uz visoke kamate.

Imam dugove, gdje mogu dobiti savjet?

Dugovi mogu prerasti u ozbiljan problem ako se finansijska situacija ne reši na vrijeme. Ako ne plaćate stanarinu, možete ostati bez stana. Ako kasnite sa plaćanjem struje i vode, mogu Vam biti isključeni. Dogovorite termin za savjetovanje, na primjer u Savjetovalištu za dužnike (Schuldnerberatung) u Vašoj pokrajini. Dodatne informacije na ovu temu naći ćete na stranici www.schuldnerberatung.at.

Važne informacije

Prije nego što otvorite tekući račun, zaključite neki oblik štednje ili potpišete ugovor o kreditu, detaljno se informišite o uslovima transakcije kod više banaka, jer se mogu znatno razlikovati. Na www.bankenrechner.at možete uporediti bankarske uslove.

7. POGLAVLJE: Kultura i slobodno vreme

Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

7.1. Kultura i slobodno vreme

7.1.1. Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

7.1.1.1. Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

7.1.1.2. Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

7.1.1.3. Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

7.1.1.4. Kulturni sadržaji i aktivnosti u slobodnom vremenu

U Austriji postoje raznovrsni kulturni sadržaji i mogućnosti za aktivnosti u slobodnom vremenu: muzeji, pozorišta, opera, sportske aktivnosti, izleti u prirodu, volonterski rad.

Kakvi kulturni sadržaji se nude u Austriji?

Širom Austrije ima nebrojeno mnogo muzeja i izložbi raznih sadržaja, od likovne umetnosti, preko fotografije, do dizajna, prirodnih nauka i tehnike. Detaljne informacije i spisak svih muzeja naći ćete na stranici www.museum.at.

Pored toga postoje mnogobrojna pozorišta, opere, komedijska pozorišta i sl. Bogata muzička ponuda ima dugu tradiciju. Posebno je poznata Bečka filharmonija. Informacije naći ćete na stranici www.austria-info.at → *Planen* → *Kunst & Kultur in Österreich*.

Koje su glavne televizijske stanice?

Austrijska radio-televizija ORF je najveća televizijska stanica u Austriji. Pored ORF-a, televizijski program nude i privatne televizijske stanice kao što su Puls 4, ATV i Servus TV. Za prijem televizijskog programa treba Vam digitalni prijemnik (DVBT), kablovska televizija ili

7.2. Slobodno vreme

7.2.1. Slobodno vreme

7.2.1.1. Slobodno vreme

7.2.1.2. Slobodno vreme

7.2.1.3. Slobodno vreme

7.2.1.4. Slobodno vreme

satelitska antena. Osim toga, morate da plaćate televizijsku pretplatu (GIS - vidi str. 23). Više informacija na ovu temu naći ćete na stranici www.gis.at. Odabrane emisije iz ORF-ovog programa možete pogledati na internet stranici www.tvthek.orf.at.

Koje radio stanice postoje?

U Austriji rade brojne državne i privatne radio stanice. Frekvencije za prijem stanica zavise od mesta prijema. Više informacija o frekvencijama austrijskih radio stanica naći ćete na stranici www.rtr.at → *Medien* → *Verzeichnisse > Frequenzbücher*.

Koje su najvažnije dnevne novine?

Dnevne novine igraju važnu ulogu u javnom životu Austrije. Trenutno ima 18 dnevnih novina, od toga 15 prodajnih i 3 besplatne novine. Sledeće dnevne novine izlaze u celoj Austriji i mogu se čitati onlajn: Heute (www.heute.at), Kurier (www.kurier.at), Kronen Zeitung (www.krone.at), Österreich (www.oe24.at), Die Presse (diepresse.com), Der Standard (derstandard.at), Wiener Zeitung (www.wienerzeitung.at) und Wirtschaftsblatt

(www.wirtschaftsblatt.at). Regionalne dnevne novine su Kleine Zeitung Kärnten / Steiermark (www.kleinezeitung.at), Oberösterreichische Nachrichten (www.nachrichten.at), Tiroler Tageszeitung (www.tt.com), Salzburger Nachrichten (www.salzburg.com) i Vorarlberger Nachrichten (www.vol.at). Pored toga, izlaze brojni nedeljni časopisi i magazini, kako u celoj Austriji, tako i regionalnog karaktera.

Gde mogu da se bavim sportom?

Sportski klubovi nude Vam priliku ne samo za sportske aktivnosti, već i za upoznavanje i druženje sa lokalnim stanovništvom. Paleta sportskih aktivnosti obuhvata sve vrste disciplina, od fudbala i gimnastike do skijanja, austrijskog „nacionalnog sporta“. Sportske klubove naći ćete na www.bso.or.at / www.askoe.at / www.sportunion.at / www.asvoe.at.

Kako mogu da učinim nešto za zajednicu?

Austrija je poznata po tradiciji dobrovoljnog, karitativnog rada. 61% Austrijanaca radi volonterski u nekom udruženju ili organizaciji. Vi i Vaša deca takođe možete da

učinite nešto za zajednicu tako što ćete se angažovati u jednoj od brojnih karitativnih organizacija kao što su Crveni krst, Caritas, Volkshilfe, Hilfswerk, dobrovoljni vatrogasci (Freiwillige Feuerwehr), razni sportski klubovi ili mladi izviđači (Pfadfinder). Više informacija o pojedinim organizacijama naći ćete na stranici www.zusammen-oesterreich.at → *Organisationen*.

Kako mogu da učinim nešto za zaštitu okoline?

Zaštita okoline je vrlo važna u Austriji. Pravilno razdvajanje smeća i materijala za reciklažu je jedan od načina da doprinese zaštiti okoline. Više informacija o razdvajanju smeća naći ćete na www.richtigsammeln.at.

Važne informacije

Savet: Učlanite se u sportski klub ili karitativnu organizaciju. Na taj način brzo ćete sklopiti poznanstva s Austrijancima i steći prijatelje. Pored toga, obogatite organizaciju svojim angažmanom i iskustvom.

Najvažniji brojevi telefona i poveznice

Telefoni za hitne slučajeve

Hitna pomoć (Rettung)	144
Vatrogasna služba (Feuerwehr)	122
Policija (Polizei)	133
SOS telefon za žene (Frauennotruf)	0800 222 555

Boravak

Boravišna dozvola i Crveno-belo-crvena kartica

www.migration.gv.at

www.help.gv.at

Integracioni sporazum i jezik

www.sprachportal.at

Evropski okvir za jezike:

<http://www.osd.at/default.aspx?Siid=25&LAid=1>

Obrazovanje

Vrtići i škole

Predškolske ustanove/dnevni boravak: www.help.gv.at

Austrijski školski sistem: www.bmukk.gv.at

Prijava deteta u školu: www.landesschulrat.at

Studiranje u Austriji

Opšte informacije: www.oeh.ac.at

Studiranje & zaposlenje:

www.integrationsfonds.at/publikationen

Financijska podrška za studiranje:

www.studium.at

Priznavanje školske spreme

Priznavanje stručne spreme i diplome

www.berufsanerkennung.at

Zaposlenje i profesija

Zaposlenje stranih državljana u Austriji:

www.ams.at, www.wirtschaftskammer.at

Poreski sistem: www.bmf.gv.at

Samozapošljenje:

www.mingo.at, www.gruenderservice.at

Program mentorstva za migrantkinje i migrante:

www.integrationsfonds.at/mentoring

Zdravstvena zaštita i porodica

Zdravstveno osiguranje, poseta lekaru,

nega starijih osoba

Zdravstveno osiguranje: www.sozialversicherung.at

Spisak lekara: www.praxisplan.at

Preventivni zdravstveni pregled: www.gesundheit.gv.at

Stan i finansije

Zakup i vlasništvo

Prijava i odjava prebivališta: www.help.gv.at

Opšte informacije o zakupu stana: www.migration.gv.at

Problemi sa zakupodavcem: www.arbeiterkammer.at

Tekući račun i porez

Informacije o porezu: www.bmf.gv.at/steuern

Poređenje bankarskih uslova: www.bankenrechner.at

Kulturni program i aktivnosti u slobodnom vremenu

Umetnost i kultura: www.austria.info/at

Televizijska pretplata: www.gis.at

ORF: <http://orf.at/uebersicht/>

Sportski klubovi: www.bso.or.at, www.askoe.at,

www.asvoe.at, www.sportunion.at

Volonterski rad: www.zusammen-oesterreich.at

Verska sloboda

Zakonski priznate crkve, verske i konfesijske zajednice:

www.bmukk.gv.at

 **ÖSTERREICHISCHER
INTEGRATIONS
FONDS**

 integration

 BM.I **REPUBLIK ÖSTERREICH
BUNDESMINISTERIUM FÜR INNERES**

Impressum

Medieninhaber und Herausgeber: Österreichischer Integrationsfonds – Fonds zur Integration von Flüchtlingen und Migrant/innen (ÖIF) • A-1030 Vienna, Schlachthausgasse 30 • T +43/1/710 12 03-100, mail@integrationsfonds.at

Verlags- und Herstellungsort: A-1030 Vienna, Schlachthausgasse 30 • **Redaktion:** Österreichischer Integrationsfonds •

Fotos: Getty Images/Troels Graugaard (Cover), Martin Siepmann/imagebroker/Corbis (S. 2/3), plainpicture/fStop (S. 7), plainpicture/Johner (S. 12), plainpicture/Fancy Images (S. 17), Getty Images/Wavebreakmedia Ltd (S. 20), plainpicture/Fancy Images (S. 25), Bundesministerium für Inneres (S. 27), Hybrid Images/cultura/Corbis (S. 29), Wien Tourismus/Christian Stemper (S. 30/31) • **Druck:** Lindenau Productions GmbH